

Palác Lucerna a jeho současné problémy

Kateřina BEČKOVÁ

Jednou z významných pražských kulturních památek 20. století je proslulý palác Lucerna.¹ V jeho zdech se odehrály historické události, konaly se a konají nejprestižnější kulturní akce, Velký sál Lucerny je doslova kultovním místem populární hudby. Pestré spektrum kulturních a obchodních aktivit, doplněné originální gastronomickou nabídkou – to je ideální obraz Lucerny, jakou bychom ji chtěli mít. Majitelka Lucerny, paní Dagmar Havlová, má stejný názor. Kde je tedy problém?

Možná na první pohled návštěvník Lucerny žádný problém ani nezaznamená, pasáž je plná obchodů, kulturní nabídka lákavá a v Hospodě v Lucerně se příjemně sedí a dobře jí... Druhý a další pohled přináší již poznatky jiného charakteru. Všimnete si omšelosti uličních fasád, zapochybujete o efektivitě provozu diváky nevytíženého kina či o muzeální hodnotě vzhotechniky Velkého sálu, a pokud chcete navštívit prodejnu perských koberců v ochozu pasáže, musíte vchod doslova hledat. To vše není důsledek nedbalosti či liknavosti současné majitelky, naopak, právě ona má tyto problémy přesně pojmenované a z jejich analýzy se již před několika lety zrodila koncepce stavebních a funkčních úprav Lucerny. Jejich realizace však dosud nezačala. Tomu brání nejen neukončený soudní spor s bývalým majitelem poloviny objektu (který nám nepřísluší na stránkách tohoto časopisu rozebírat),² ale také nevole části památkářské obce, s níž se záměry D. Havlové střetly. Ani tuto část problému však věcně popisovat nebudeme,³ pojďme se zaměřit na jinou, nikoliv nepodstatnou stránku věci. Lze Lucernu památkově konzervovat a přitom plnohodnotně provozovat její funkci? Není zachování původní funkce Lucerny a její obrazně řečeno „duše“ velmi podstatnou součástí památkové hodnoty objektu, byť se jedná o fenomén nehmotného charakteru?

Myslím, že Lucerna je jedním z fascinujících příkladů památky, která žije bezmála sto let stále svým „prvním životem“ a plní stejné poslání, s nímž byla založena. To je deviza, kterou nesmíme přehlížet ani v zájmu hmotných památkových hodnot. Objekt však bude žít, prosperovat a lákat k nové a nové ná-

„JOKOHAMA V LUCERNĚ.“

VE VODIČKOVÉ ULICI VYSTAVEL PAN ARCHITEKT HAVEL SKLENĚNÝ DŮM — LUCERNU. KDO V CIZINĚ BYL, VIDĚL TAKÝCH BUDOV MNOHO. LUCERNA JE MODERNÍM SOUSEDEM NOVÁKOVA OBCHODNÍHO PALÁCE. V PODZEMÍ „LUCERNY“ ZARĚDIL ZNÁMÝ CITEL JAPÁNU: PAN HLOUCHA RESTAURACI V ŽANRU JOKOHAMSKÝCH. JE TO VLASTNĚ ODRAZ POSLEDNÍ T. ZV. „JUBILEJNÍ“ VÝSTAVY, V JEJÍŽ NUDNOSTI JAPÁNSKÁ KAVÁRNA TVOŘILA TĚMĚŘ JEDINOU OASU. V JOKOHAMĚ JE VEČER. ZVLÁŠTĚ ALE V NOCI ŽIVOT. JAK PESTRÝ JAPÁNSKÝ LAMPION SVÍTÍ TU BARVY ORIENTU, MÍHAJÍ SE DÍVKY V OHNIVÝCH

ROUCHÁCH. CHCEŠ SRKATI VEČER PRAVÝ ČAJ? UNIKNOUTI NA CHVILKU KLIDNĚMU TOKU ČESKÉHO ŽIVOTA? SESTUP DO PODZEMNÍ LUCERNY! JOKOHAMA JE EXOTICKÝ ZÁBAVNÍ PODNIK, KTEREMU V ZÁJMU VELKOMĚSTSKÉHO ŽIVOTA PŘEJEME HOJNĚ — HOSTŮ!

vštěvě jen v případech, že bude překvapovat nejen programem, ale i vznikem nových prostředí, pozměněným designem interiérů a podobně. To dobře věděli jeho zakladatelé a chovali se podle toho. Současná majitelka má pozici daleko těžší, ráda by vykročila ve stopách svých předchůdců, ale fakt, že Lucerna má status kulturní památky, jí poněkud svazuje ruce. Právě zde je třeba, podle mého názoru, nalézt legitimní kompromis. Ale pozor, nejde o prvoplánový kompromis mezi hmotnou podstatou památky a nepamátkovým stavebním zásahem, tedy o onu obvyklou „poziční válku“ mezi investorem a památkáři, v níž obě strany chtějí uhrát pro sebe co nejvíc. Tentokrát se jedná o subtilnější kompromis mezi mírou nezbytného zachování památky a mírou nutného oživení její náplně, kdy se obě strany musejí ve svém vlastním zájmu snažit o vzájemné pochopení a vstřícnost. Výsledkem by totiž neměla být ani nabalzamovaná mumie Lucerny, ani její modernizovaný klon, ale živoucí původní organismus, pro který bude památkový status hrdě nošeným šperkem, a nikoliv koulí u nohy.

Obr. 1. Reklamní tisk restaurace Jokohama v Lucerně. Později byla v těchto místech známá restaurace Černý kůň, dnes Hospoda v Lucerně. (Archiv Lucerna-Barrandov, spol. s r. o.)

1 Palác Lucerna, čp. 704, Praha, Nové Město, byl vybudován podle návrhu Ing. Václava Havla v letech 1907–1910 (dům do Vodičkovy ulice) a 1913–1921 (dům do Štěpánské ulice s pasáží). Autorem tehdy originální železobetonové konstrukce pasáže byl Ing. Stanislav Bechyně.

2 Stručná informace o vývoji soudního sporu je uvedena na internetových stránkách www.lucerna.cz/informace.php v rubrice aktuality.

3 O projednávání stavebních záměrů D. Havlové v roce 2002 v památkových orgánech je pojednáno v článku Richard BIEGEL: *Projekt obnovy paláce Lucerna na Novém Městě v Praze*, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu Za starou Prahu XXXII. (III.)*, 2002, č. 3, s. 12.